

Fransa'nın 2015 Sonrası Terörizmle Mücadele Stratejisinin İç Güvenlik Bağlamında Analizi

Serhat GÜZEL* GÜNGÖR ŞAHİN**

Geliş tarihi: 16/12/2023

Kabul tarihi: 26/12/2023

Atf: Güzel, S., Şahin, G. "Fransa'nın 2015 Sonrası Terörizmle Mücadele Stratejisinin İç Güvenlik Bağlamında Analizi", Ortadoğu Etütleri, 15-3 (2023): 239 - 256

DOI: 10.47932/ortetut.1399665

Öz: Terör ve terörizm kavramlarını açıklayacak ortak bir tanımlamaya asgari müş-terekte henüz ulaşılamamıştır. Her ne kadar tanımlama aşamasında zorluklar yaşansa da terörle mücadele hususunda devletlerin mücadele yöntemlerinde benzerlikler görülmektedir. Devletlerin terör olgusuna bakış açıları ve algılamaları özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde 11 Eylül 2001'de gerçekleştirilen terör saldırıları sonrasında değişiklik göstermiştir. Bu saldırılar hiçbir devletin güvenliğinin tam olarak sağlanamayacağını anlaşılması açısından önemlidir. Çalışmamızda analiz edilen Fransa, 2015 yılında büyük şehirlerinde gerçekleştirilen bombalı terör saldırılarından sonra terörizmle mücadele kapsamında etkin önlemler icra etme arayışına girmiştir. Fransa'da gerçekleştirilen terör saldırılarında çoğunlukla sivil vatandaşların hayatlarını kaybetmesi halk tabanında merkezî hükümetin teröre karşı caydırıcı önlemler alma talebini gündeme getirmiştir. Bu bağlamda 2016 yılından itibaren Fransa kolluk kuvvetleri tarafından önemli operasyonlara imza atılmıştır. Terörle iltisaklı kişiler etkisiz hâle getirilmiş ve günümüze kadar olan süreçte tutuklama oranlarının büyük ölçüde arttığı gözlemlenmiştir. Ancak Fransa'da terörle mücadele kapsamında yürütülen operasyonların tüm terör örgütlerine karşı hassasiyetle yürütüldüğüne dair -özellikle PKK terör örgütü ile mücadele kapsamında- bazı çekinceler bulunmaktadır. Çalışmamızda konuyla ilgili haber, makale, dergi, kitap, rapor ve akademik kaynaklar betimsel bir analiz yöntemi ile incelenerek sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Fransa, Terörizm, Terörizmle Mücadele, TE-SAT Raporları.

* Serhat Güzel: Doktora Öğrencisi, Milli Savunma Üniversitesi-TR, serhatguzel001@gmail.com ORCID: 0000-0001-6569-9041

** GÜNGÖR ŞAHİN: Doç. Dr., Milli Savunma Üniversitesi-TR, gsahin@msu.edu.tr ORCID: 0000-0001-6296-8568

Analysis of France's Post-2015 Strategy of Fighting Terrorism in the Context of Internal Security

Serhat GÜZEL*Güngör ŞAHİN**

Received: 16/11/2023

Accepted: 26/12/2023

Citation: Güzel, S., Şahin, G. "Analysis of France's Post-2015 Strategy of Fighting Terrorism in the Context of Internal Security", Middle Eastern Studies, 15-3 (2023):239 - 256

DOI: 10.47932/ortetut.1399665

Abstract: A common definition that would explain the concepts of terror and terrorism has not yet been reached at a minimum level. Although there are difficulties in the definition phase, there are similarities in the methods of states' fight against terrorism. States' perspectives and perceptions of the phenomenon of terrorism have changed, especially after the September 11 Terrorist Attacks in the United States. These attacks are important in understanding that the security of any state cannot be fully ensured. France, as analyzed in our study, sought to take effective measures in the fight against terrorism after the terrorist bomb attacks in its major cities in 2015. The fact that mostly civilians lost their lives in terrorist attacks in France brought to the agenda the demand of the central government to take deterrent measures against terrorism. In this context, important operations have been carried out by French law enforcement forces since 2016. People affiliated with terrorism have been neutralized, and it has been observed that the arrest rates have increased significantly in the process to date. However, there are some reservations that the operations carried out within the scope of the fight against terrorism in France are carried out with sensitivity against all terrorist organizations - especially within the scope of the fight against the PKK terrorist organization. In our study, we tried to reach conclusions by examining news, articles, magazines, books, reports, and academic sources on the subject with a descriptive analysis method.

Keywords: European Union, France, Terrorism, Combating Terrorism, TE-SAT Reports.

* Serhat Güzel: Ph.D. Student, National Defense University-TR, serhatguzel001@gmail.com ORCID: 0000-0001-6569-9041

** Güngör Şahin: Assoc. Prof., National Defense University, gsahin@msu.edu.tr ORCID: 0000-0001-6296-8568

تحليل استراتيجية فرنسا لمكافحة الإرهاب بعد عام 2015 في سياق الأمن الداخلي

غونغور شاهين** سرحات غوزال *

تاريخ الاستلام: 2023/11/16 تاريخ القبول: 2023/12/26

اقتباس: غوزال، س.، شاهين، غ.، «تحليل استراتيجية فرنسا لمكافحة الإرهاب بعد عام 2015 في سياق الأمن الداخلي»، دراسات الشرق الأوسط، 256 - 239 (2023): 3-15

معرف الغرض الرقمي: 10.47932/ortetut.1399665

الملخص

لم يتم التوصل بعد إلى تعريف مشترك في الحد الأدنى يوضح مفهوم الإرهاب، فكرياً، وممارسةً. وعلى الرغم من وجود صعوبات فيما يتعلق بالتعريف، إلا أن هناك أوجه تشابه في أساليب مكافحة الدول للإرهاب. فقد طرأ تغيير في وجهات نظر الدول وتصوراتها لظاهرة الإرهاب، لاسيما بعد الهجمات الإرهابية التي وقعت في الولايات المتحدة الأمريكية في 11 سبتمبر/أيلول 2001. وتحمل هذه الهجمات أهمية كبيرة فيما يتعلق بضرورة فهم أنه لا يمكن ضمان أمن أي دولة بشكل كامل. وانطلاقاً من هذه النقطة، تتناول هذه الدراسة نموذج فرنسا التي سعت إلى اتخاذ تدابير فعالة من أجل مكافحة الإرهاب بعد التفجيرات الإرهابية التي تعرضت لها مدنها الكبرى في عام 2015. حيث أدت الأحداث التي أسفرت عن مقتل أشخاص معظمهم من المدنيين في الهجمات الإرهابية إلى دفع الشعب الفرنسي لمطالبة الحكومة المركزية باتخاذ إجراءات رادعة ضد الإرهاب. وفي هذا السياق، قامت قوات الأمن الفرنسية بتنفيذ عمليات مهمة منذ عام 2016. وتم تحييد أشخاص مرتبطين بالإرهاب في هذه العمليات، كما ارتفعت معدلات الاعتقال بشكل ملحوظ منذ تلك الفترة حتى اليوم. ولكن، هناك بعض التحفظات على أن العمليات التي يتم تنفيذها في سياق مكافحة الإرهاب في فرنسا لا تتم بنفس الزخم ضد جميع المنظمات الإرهابية، ولاسيما في نطاق الحرب ضد منظمة حزب العمال الكردستاني الإرهابية. وحاولنا في هذه الدراسة أن نصل إلى نتيجة من خلال أسلوب التحليل الوصفي للأخبار والمقالات والمجلات والكتب والتقارير والمصادر الأكاديمية حول هذه المسألة.

الكلمات المفتاحية: الاتحاد الأوروبي، فرنسا، الإرهاب، مكافحة الإرهاب، تقارير الاتحاد الأوروبي عن حالة الإرهاب واتجاهاته (TE-SAT)

* سرحات غوزال: طاب دكتوراه، جامعة الدفاع الوطني-تركيا، serhatguzel001@gmail.com

0000-0001-6569-9041

** غونغور شاهين: أ. مشارك، جامعة الدفاع الوطني-تركيا، gsahin@msu.edu.tr

0000-0001-6296-8568

Giriş

“Terör” ve “terörizm” kavramlarının uluslararası ilişkiler ve güvenlik araştırmaları alanında genel kabul görmüş bir tanımının yapılamaması bu kavramlara yaklaşımın zorluklarının başında gelmektedir. Bu ve benzeri nedenlerden dolayı terörizm üzerine çalışan bilim insanları terörizmin tanımlanması anlamında birçok anlaşmazlık ve tartışma olduğuna hemfikirdir.¹ Türk Dil Kurumu sözlüğünde “*yıldırı*” olarak tanımlanan terör kavramı “*korkutmak, sindirmek*” anlamına da sahip olmakla beraber terörist kelimesi ise “*zorlayıcı korkutma yöntemleri ile görüşlerini kabul ettirmeye çalışan kimse*” olarak tanımlanmıştır.²

Terörizm unsurunun siyasi bir anlam taşıması ve devletlerin karar alıcıları konumundaki insanların başlıca hedefi hâline gelmesi bu olguyla mücadele için uluslararası örgütler tarafından terör ve terörizm kavramlarının tanımlanması ihtiyacını doğurmuştur. Milletler Cemiyeti tarafından kavramın ilk tanımlanması 1937 yılında Terörizmi Önleme ve Cezalandırma Sözleşmesi’nde (Convention For The Prevention And Punishment Of Terrorism) yapılmış olup; “*Bir devlete karşı yöneltilen ve halkın genelinde, bir bölümünde veya belirli kişilerde terör ortamı yaratmak için plan yapmak veya bunu amaçlamak*” gibi bir ifade bulunmaktadır.³ Aynı sözleşme içerisinde terörizmin siyasi saiklerle gerçekleştirilen eylemler olup olmadığına dair bir ibare bulunmasa da asıl hedefin devletler olduğuna yönelik ifadeler mevcuttur. Ancak söz konusu sözleşmenin kaotik bir ortamda ortaya çıkması ve bu konu üzerinde olumlu tartışmaların icra edilmesine yönelik girişimlerin İkinci Dünya Savaşı arifesinde yaşanmaması etkili bir sözleşme olmasını engellemiştir.

İkinci Dünya Savaşı’nın sona ermesi ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) önderliğinde iki kutuplu düzenin ortaya çıkması 1970’li yıllara kadar Soğuk Savaş’ın etkilerinin ilk fazı olarak düşünülebilir. 1970’li yıllarda özellikle iki süper gücün ellerinde bulunan nükleer silah kapasitelerini düşürmeye yönelik olumlu girişimleri yumuşama (Detente) sürecinin başlamasına sebebiyet vermiştir. Bu durum Birleşmiş Milletlerin (BM) oturumlarında da geçici bir rahatlık yaratmıştır. 1972 Münih Olimpiyatları’nda yaşanan terör olayları nedeniyle BM görüşmelerinde terörizmin tanımlanması ve kavramsallaştırılması adına ça-

1 Alex Peter Schmid, Albert J Jongman, *Political Terrorism: A Research Guide To Concepts, Theories, Data Bases and Literatures*, (Transactions Books, 1988), s. 5.

2 James A. H. Murray, *A New English Dictionary on Historical Principles: Founded Mainly on the Materials Collected by the Philological Society*, (Oxford. Clarendon Press, 1919), s .216.

3 League of Nations, Committee on the International Repression of Terrorism. *Legislation Regarding Political Terrorist Crimes: Geneva*, League of Nations Doc CRT.9, 1935.

İşmler başlatılmıştır.⁴ Ancak 1973-1979 yılları arasında BM'de icra edilen bu görüşmeler neticesinde ortak karara varılmış bir sonuca ulaşılamamıştır.⁵

Soğuk Savaş'ın sona ermesi neticesinde güvenlik kavramına bakış açılarının değişmesi ve eleştirel çalışmaların ortaya çıkması dönemi başlamıştır. Akademik dünyada yaşanan bu gelişmeler teorik çalışmaların kolektif örgütler bağlamında kıymetlendirilmesine neden olmuştur. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) tarafından 1994 yılında terörizm kavramı; “*Politik amaçlarla halkta, bir grup kişilerde veya belirli kişilerde terör ortamı yaratan kasıtlı veya planlı şekilde düzenlenen suç teşkil eden eylemler*” olarak tanımlanmıştır. Ayrıca konsey kararı terör eylemlerinin hiçbir şart altında kabul edilemeyeceğini bildirmektedir.⁶BM'nin yanı sıra bazı bölgesel kuruluşların da terör ve terörizm kavramlarını tanımlama girişimleri bulunmaktadır. Bunlar arasında Arap Birliği (1998), İslam İş Birliği Teşkilatı (1999), Afrika Birliği (1999), Şangay İş Birliği Örgütü (2001) gibi yapılar bulunmaktadır.⁷ Ancak el-Kaide terör örgütü tarafından 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'de gerçekleştirilen terör saldırıları sonrasında BMGK tarafından terör üzerine kapsamlı çalışmalar yapılmaya önem verilmiştir. Bu bağlamda 2004 yılında BMGK nezdinde 1566 sayılı karar ile “*Sivillere karşı olanlar da dâhil olmak üzere, tüm nüfusu veya bir grup veya tek tek kişileri korkutmak amacıyla ölüm veya ciddi fiziksel yaralanmaya neden olmak veya rehin almak amacıyla işlenen ve konusu suç teşkil eden eylemleri, toplumu sindirme veya bir hükûmeti veya uluslararası örgütü, terörizmle ilgili uluslararası sözleşme ve protokoller kapsamında ve tanımlandığı şekilde suç teşkil eden herhangi bir eylemi yapmak veya yapmaya zorlamak*” şeklinde yapılan tanımlama ile kuruluşa bağlı üye devletler için terörle mücadele bağlamında şablon bir tanım ortaya çıkartılmıştır.⁸ BM tarafından gerçekleştirilen bu girişim Güvenlik Konseyinin daimî beş üyesinden birinin Fransa olması bakımından çalışma için önem arz etmektedir.

ABD'ye karşı el-Kaide terör örgütü tarafından gerçekleştirilen 11 Eylül 2001 terör saldırılarından sonra Avrupa Birliği (AB) üyesi devletler tarafından terörizmle mücadele bağlamında bazı tedbirlerin alınması kararlaştırıl-

4 United Nations Documents. (1972). *A/RES/3034(XVII)*, Erişim Tarihi: 11 Aralık 2022. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/270/64/IMG/NR027064.pdf?OpenElement>

5 Bernhard Blumenau , *The United Nations and Terrorism: Germany, Multilateralism and Antiterrorism Efforts in the 1970's*, (Palgrave Macmillan, 2014), s. 92-103.

6 White, N.D., *The United Nations and Counter-Terrorism: Multilateral and Executive Law Making*. Salinas De Frias A.M., Katja, S.L.H. ve White N.D. (Ed.) *Counter-Terrorism: International Law and Practice* içinde (ss. 54-82). (Oxford University Press, 2012), s.54.

7 Saul, B., *Terörizmin Tanımlanması*. Chenoweth E., English, R., Gofas, A., Kalyvas, S. (Ed). Çınar Özen, Çev.Macit, E., Samancı, İ. *Terörizmin El Kitabı* içinde. (ss 69-84), (Siyasal Kitabevi, 2022), s.78. (*Örgütlerin yanındaki tarihler terör ve terörizm tanımlamalarının ilgili kuruluşlar tarafından yapıldığı tarihtir*)

8 United Nations Security Council. (8 Kasım 2004). *Resolution 1566*.

mıştır. Birlik üyesi devletler arasında güvenlik tesisi adına iş birliği yapmak ve özellikle terörizmin finansman araçlarını engellemek için “Avrupa Terörle Mücadele Politikası (European Counter Terrorism Policy)” oluşturulmuştur.⁹ Ancak AB tarafından alınan tedbirler 11 Mart 2004 tarihinde 191 kişinin hayatını yitirdiği Madrid Saldırısı¹⁰ ile 2005 yılında Londra’da gerçekleştirilen ve 52 kişinin hayatını kaybetmesine neden olan bombalamaların önüne geçememiştir.¹¹ Yaşanan bu gelişmeler üzerine 30 Kasım 2005 tarihinde AB Terörle Mücadele Stratejisi (The European Union Counter-Terrorism Strategy) onaylanmış olup bu strateji gereği terörist faaliyetlerin birlik üyesi devletler için ciddi bir tehdit olduğu ve terörizmle mücadele için tüm imkânların seferber edilmesi gerektiği belirtilmiştir.¹² Bu strateji belgesinin en önemli dört sacayağı bulunmaktadır. Birlik üyesi devletler tarafından terörist yapılara karşı “önleme, koruma, takip ve karşılık verme” prensiplerinin uygulanmasına karar verilmiştir.

AB’nin terörle mücadele programının ilerleyen zaman diliminde konsolide edilmesi çalışmalarına devam edilmiştir. Terörün artan bir ivme ile tehdit olarak algılanmasına karşı etkili tedbir mekanizmasının oluşturulması çalışmaları yapılmıştır. 4 Mayıs 2010 tarihinde kabul edilen Stockholm Programı ile terörizmin finansal ayağına karşı caydırıcı önlemler alınması gerektiği, bu bağlamda The European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (EUROPOL) ve European Union Agency for Criminal Justice Cooperation’ın (EUROJUST) sorumluluklarının ve etki alanlarının artırılmasına karar verilmiştir.¹³

Stockholm Programı’nın açıklanmasına müteakip Avrupa Komisyonu tarafından 2010 yılı içerisinde AB İç Güvenlik Strateji Belgesi (The EU Internal Security Strategy) yayımlanmıştır. Bu strateji çerçevesinde terörizmle mücadele kapsamında alınacak tedbirler; “Suç şebekelerini belirlemek ve ortadan kaldırmak, terörizmin önlenmesi, aşırı hareketlerin engellenmesi ve militan temini konularının üstüne gitmek, siber alanda güvenliği sağlamak, siber saldırılarla başa çıkma yeteneğini geliştirmek, sınırların kuvvetlendirilmesi aracılığıyla güvenli ortam oluşturmak, afetler ve krizlerle mücadele etmek için etkili koordinasyon merkezlerinin oluşturulması” olarak belirlenmiştir.¹⁴ Gö-

9 European Council, *Conclusions and Plan of Action of the Extraordinary European Council Meeting*, 21 Eylül 2001.

10 “2004: Madrid Train Attacks”, *BBC News*, 7 Eylül 2011.

11 Micheal Ray, “London Bombings of 2005”, *Britannica*, 24 Mayıs 2023.

12 “The European Union Counter-Terrorism Strategy”, *European Council*, 30 Kasım 2005.

13 “The Stockholm Programme An Open and Secure Europe Serving and Protecting Citizens”, *European Council*, 4 Mayıs 2010.

14 “Communication From The Commission To The European Parliament And The Council The Eu Internal Security Strategy In Action: Five Steps Towards A More Secure Europe”, *European Commission*,

rüldüğü üzere 11 Eylül 2001 terör saldırılarından sonra AB çapında terörizmle mücadele kapsamında önemli çalışmaların ortaya çıkmasına şahit olunmuştur. Bu gelişmelerden sonra 2016 ve 2020 AB Güvenlik Strateji Belgelerinin oluşturulması ile beraber terörizmle mücadeleye yönelik kapsamlı çalışmaya yönelik kararlılığın oluşturulmasına çalışılmıştır.

Bu bağlamda hem BMGK daimî üyesi hem de AB üyesi olan Fransa'nın terör ve terörizme yönelik yaklaşımını irdelemek adına çalışmanın araştırma soruları;

- Fransa terörizmle mücadele kapsamında ne tür tedbirler alma yoluna gitmiştir? Bu tedbirlerin mahiyeti nedir? Fransa'nın terörizmle mücadele stratejisi nedir? Fransa'nın rolünün terörizmle mücadele açısından önemi nedir?
- Fransa'nın terörizmle mücadelesindeki başarı kriterleri ve iç güvenliğe etkisi nedir?

Araştırmanın hipotezi ise;

- Fransa terörizmle mücadele kapsamında sadece din motifli terör örgütleri ile mücadele politikasına ağırlık vermiş, ülkedeki diğer terör örgütleri ile mücadelesinde etkili tedbirler almamıştır. Fransa özellikle PKK terör örgütü ile mücadele etmekten ziyade müzakere ve dostluk ilişkileri geliştirmiştir.

Fransa'da Gerçekleştirilen Terör Saldırıları ve Fransa'nın Terörizmle Mücadele Politikası

7 Ocak 2015 tarihinde Fransa'nın başkentinde faaliyet göstermekte olan mizah dergisi Charlie Hebdo ofisine el-Kaide terör örgütü tarafından silahlı saldırı gerçekleştirilmiştir. Yapılan saldırılardan sonra 17 kişinin hayatını kaybettiği açıklanmıştır.¹⁵ Derginin dini açıdan önem atfedilen kişi ve meseleleri hiciv kapsamında ele alması ve bu minvalde karikatürler yayımlaması saldırının ana dinamiğini oluşturmuştur. Aynı yıl 13 Kasım 2015 tarihinde Paris'te Irak Şam İslam Devleti (İŞİD) tarafından eş zamanlı gerçekleştirilen terör saldırıları sonrasında 130 kişi hayatını kaybetmiştir.¹⁶ Bu saldırılar sonrasında ülkede derin bir şok dalgası ve terörden kaynaklanan şiddetli korku yaşanmasına neden olmuştur. Bu saldırı sonrasında Fransa karar alıcıları tarafından terörizmle mücadele amaçlı kolluk kuvvetlerinin kapasitesinin artırılması ve olağanüstü hâl ilan edilmesine yönelik tedbirler alınmıştır.¹⁷

22 Kasım 2010.

15 "Charlie Hebdo: Fourteen guilty in 2015 Paris terror attacks trial", *BBC News*, 16 Aralık 2020.

16 "Paris'teki İŞİD saldırılarının hayatta kalan tek zanlısı suçlamaları reddetti", *BBC News*, 9 Şubat 2022.

17 "Paris Attacks: France Will Destroy IS" - Hollande", *BBC News*, 16 Kasım 2015.

Yukarıda arz edildiği şekilde Fransa tarafından terörizmle mücadele kapsamında alınan tedbirlerin etkili olmadığı 14 Temmuz 2016 tarihinde -Büyük Fransız Devrimi'nin yıldönümünde- Nice şehrinde kutlanmakta olan Bastille Günü etkinliklerinde yapılan kamyonlu saldırı ile ortaya çıkmıştır.¹⁸ Söz konusu saldırı sonucunda 86 kişi hayatını kaybetmiştir. Yaşanan terör saldırısı IŞİD tarafından üstlenilmiştir.¹⁹ Bu saldırı sonucunda Avrupa'da 2013-2016 tarihleri arasında yaşanan terörle bağlantılı saldırı, saldırı teşebbüsü ve planlarının yarısının Fransa'da gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.²⁰

Özellikle 2015 ve 2016 yılı itibarıyla Fransa'nın çeşitli terör saldırılarına maruz kalması terörizmle mücadele politikasını yeniden gözden geçirmesine neden olmuştur. Yaşanan terör saldırılarından dolayı 2017 yılında Fransız Hükûmeti, terörle mücadele kapsamında bir yasa hazırlığı çalışması yapmıştır. İç Güvenlik ve Terörle Mücadeleyi Güçlendirme (Strengthening International Security and the Fight Against Terrorism/SILT) adıyla hazırlanan kanun çerçevesinde 2015 yılından beri yürürlükte olan olağanüstü hâl durumunun devam etmesi amaçlanmıştır. Bu kanun bağlamında şüpheli kişilerin evlerinin aranmasında yargı kararına gerek kalmaması, kamuya açık kalabalık alanlarda güvenlik kontrollerinin artırılması, ayrıca camilerde görevli imamların radikal ideolojiyi yayacak hutbe yapmaları durumunda camilerin kapatılması gibi maddeler bulunmaktadır. Alınan tedbirler için Dönemin İçişleri Bakanı Gerard Colomb "Tehdit seviyesi hâlâ çok ciddi. Savaş durumundayız" ifadesini kullanmıştır.²¹ Ancak özgürlüklerin kısıtlanması ve ibadethanelerin kapatılabilmesi gibi maddeler tepkilere neden olmuştur.²²

Fransa'da 2017 yılında yürürlüğe giren İç Güvenlik ve Terörle Mücadeleyi Güçlendirme yasasındaki geçici tedbirleri devamlı hâle getirmek için 22 Temmuz 2021 tarihinde "terörle mücadele ve istihbarat yasası" onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun kapsamında ev aramaları, güvenlik bölgeleri oluşturulması ve ibadethanelerin kapatılması gibi geçici kararlar daimî hâle getirilmiştir. Ayrıca serbest bırakılan şüphelilerin bir sene boyunca takip edilmesine yönelik kararlar bulunmaktadır.²³

18 Gilles Kepel, *Terror in France The Rise of Jihad in the West*, (Princeton University Press 2017), s.93-95.

19 "Nice Attack Remembered In Photos", *ABC News*, 14 Ağustos 2016.

20 Ben Naidenov, *An Evaluative Study Of Operation Sentinelle: The French Response to Its Domestic Terrorism Threat*, (The University Of Edinburgh Law School, 2022), s. 1-17.

21 "France Approves Tough New Anti-Terror Laws", *BBC News*, 4 Ekim 2017.

22 "France Using State Of Emergency Against Peaceful Protests, Amnesty Says", *BBC News*, 31 Mayıs 2017.

23 Alaattin Doğru, "Fransa'da Anayasa Konseyi tartışmalı terörle mücadele ve istihbarat yasasını onayladı", *Anadolu Ajansı*, 31 Temmuz 2021.

Fransa'da gerçekleştirilen terör saldırılarından sonra terörizmle mücadele kapsamında Fransa Silahlı Kuvvetlerinin, IŞİD ve el-Kaide'ye karşı gerçekleştirilen askerî operasyonlarda ön plana geçmesi ve kapasitesi artırılmış kuvvetlerle mücadelenin içinde yer almasına şahit olunmuştur. Bu bağlamda Irak ve Suriye'de terörizmle mücadele operasyonlarında Fransız Hava Kuvvetlerine bağlı uçakların daha çok rol aldığı anlaşılmaktadır.²⁴ Görüleceği üzere Fransa'da yapılan yoğun terör saldırılarından sonra 11 Eylül saldırıları ertesinde ABD'nin takip ettiği Teröre Karşı Savaş (War On Terror) doktrini kapsamında hareket edildiği, terörle iltisaklı gruplara karşı menşei olan ülkelere karşı askerî operasyonlar icra edildiği anlaşılmaktadır.²⁵ Sınır ötesine yapılan bu müdahalelerin gerekçelerinden bir tanesi ise saldırganların Suriye'den dönen Fransız vatandaşları olması ve Suriye'de buldukları sırada terör saldırısı yapabilecek eğitime iştirak ettiklerinin ortaya çıkmasıdır.²⁶

Fransa'nın Terörizmle Mücadele Politikasının Raporlar Kapsamında Değerlendirilmesi

Yukarıda arz edildiği üzere AB üyesi devletler, Avrupa'da yaşanması muhtemel terör saldırılarının engellenmesine yönelik EUROPOL ve EUROJUST kurumları aracılığıyla bazı önlemler almaya çalışmışlardır. Üye devletlerin merkezî teşkilatlarına bağlı kolluk kuvvetleri bağlamında terörizmle mücadele kapsamında alınan tedbirler, tutuklamalar, saldırılar gibi trendler 2007 yılından itibaren her sene TE-SAT (Terrorism Situation And Trend Report) Raporları adı altında yayımlanmaktadır.²⁷ TE-SAT raporlarının amaçları arasında kamuoyu ve siyasi karar alıcıları için AB'de terörizmle ilgili gelişmelerin ve eğilimlerin şeffaf bir şekilde yayımlanması bulunmaktadır. EUROPOL tarafından hazırlanan rapor niceliksel ve niteliksel verilerini EUROJUST ile koordineli çalışmaları sonucu hassas bir şekilde analiz etmektedir.

2015 yılında Fransa'da gerçekleştirilen terör saldırılarında yaşanan can kayıpları Fransa'nın 2011 yılından itibaren düşme eğilimi gösteren istatistiğinde tekrar artış yaşanmasına neden olmuştur. Bu bağlamda kolluk kuvvetlerinin terör unsurlarına karşı alacakları tedbirlerde daha radikal tedbirler alınması gerektiği ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla 2015 yılında terörizmden kaynaklı tutuklamalarda Fransa AB üyesi devletler içerisinde ilk sırada yer almıştır.²⁸

24 Rob Murphy, France's war on terror: A domestic or foreign threat? *Politics Review*, 2016, 25 (4), s. 1-3.

25 Russell A. Berman, *Freedom or Terror Europe Faces Jihad*, (Hoover Institution Press, 2010) s.111.

26 Jean-Charles Brisard, *The Paris Attacks and the Evolving Islamic State Threat to France*, Combating Terrorism Center, Kasım / Aralık 2015, Vol. 8, Sayı 11 .

27 "EU Terrorism Situation And Trend Report (TE-SAT)," *EUROPOL*, 14 Haziran 2023.

28 "Terrorism Situation and Trend Report", *EUROPOL*, 20 Haziran 2016.

2016 yılında AB üyesi devletlerde terörizmden kaynaklı toplam 1002 tutuklama gerçekleştirilmiştir. Söz konusu 1002 tutuklamanın 456 tanesi sadece Fransa’da yapılmıştır. Fransa’daki tutuklamaların 429 adedi dini motifli terör kaynaklı, 26’sı ayrılıkçı terör yapılanması, 1 tanesi ise sol tandanslı terör örgütü kapsamında yapılmıştır. Yapılan tutuklamalar neticesinde yargılanan şüphelilerden 66’sı tutuklanmıştır.²⁹ Bir önceki sene 14 tutuklama yapıldığı düşünülürse oran ciddi anlamda yükselmiştir. Bu açıdan bakılacak olursa 2016 yılında Fransa terörizmle mücadeleye biraz daha ağırlık vermiştir diyebiliriz. Ancak Nice’de yapılan terör saldırısı da bu oranı tetiklemiştir.

2017 yılına gelindiğinde AB üyesi devletlerde toplamda 205 terörle bağlantılı saldırı olayı bulunmaktadır. 205 saldırınının 107’si İngiltere’de gerçekleştirilirken 54 tanesi Fransa’da yaşanmıştır. Görüldüğü üzere Fransa’da gerçekleştirilen ve teşebbüs ihtimali bulunan terör eylemleri Avrupa’da ikinci sırada bulunmasına yol açmıştır. Fransa’da gerçekleştirilen 54 eylemin 42 adedi ayrılıkçı terör örgütü eylemleri, 11’i din motifli terör örgütü eylemi olurken 1 tanesi sol tandanslı terör örgütü eylemi olmuştur. 2017 yılında Avrupa’da terörle bağlantılı şüphelilerin tutuklanma sayısı 1219 olurken bu tutuklamaların 412’si İngiltere’de, 411’i ise Fransa’da gerçekleştirilmiştir. Fransa’da gerçekleştirilen tutuklamaların %91’i (373) din motifli terör örgütü şüphelilerine karşı yapılmıştır. Tutuklamalar sonrasında mahkemelerce 120 şüpheli tutuklanmıştır.³⁰ Görüleceği üzere Fransa terörizmle mücadele kapsamında etkili önlemler alma politikasına devam etmiştir. Ancak Fransa’nın PKK terör örgütünün Avrupa’daki yapılanması, terör örgütüne eleman kazandırılmasına yönelik girişimleri ve örgütün maddi olanaklarının geliştirilmesinin önüne geçilmesi için çok fazla bir girişimde bulunmadığı anlaşılmaktadır.³¹ Bu bağlamda Fransa’nın PKK terör örgütü faaliyetlerini tehdit olarak görmediği veya önemsemediği değerlendirilmektedir. Nitekim 24 Aralık 2022’de Paris sokaklarında PKK terör örgütü üyeleri ve sempatanlarınca düzenlenen gösteriler bu terör örgütünün Fransa’da ne kadar aktif olduğunun diğer bir göstergesidir.

2018 yılında AB üyesi devletlerde gerçekleştirilen toplam 129 terör eylemi bulunmaktadır. Son dört seneye oranla en az saldırı girişimi 2018 yılında gerçekleştirilmiştir. Bunların 60 tanesi İngiltere’de gerçekleştirilirken, 30 tanesi Fransa’da gerçekleştirilmiştir. Ancak üye devletlerin terörle bağlantılı şüphelilere karşı mücadelesi değişmemiştir. 2018 yılında toplam 1056 tutuklama gerçekleştirilirken bu tutuklamaların yine en çoğu Fransa’da yapılmış (310), ikinci sırada İngiltere (273) yer almıştır. Fransa’da terör operasyonları son-

29 “Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 15 Haziran 2017.

30 “Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 20 Haziran 2018.

31 A.g.e.

rasındaki mahkeme süreçlerinde 141 tutuklama gerçekleştirilmiştir. Bu oran AB üyesi devletler içerisinde Fransa'nın ilk sırada yer almasını sağlamıştır. Tutuklamaların 123'ü din motifli terör örgütü üyeleri, 18'i ise milliyetçi ve ayrılıkçı terör örgütü üyelerine yapılmıştır.³²

2015 yılından itibaren Fransa'nın terörizmle mücadele stratejilerindeki değişimler yukarıda analiz edilen şekilde ciddi oranda etkisini göstermiştir. 2015 yılında Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande'ın yapılacak düzenlemelere ilişkin konuşmasının önemli olduğu değerlendirilmektedir. Söz konusu konuşmada Hollande; “Önümüzdeki iki yıl içinde, 5 yıl boyunca güvenlikle ilgili çalışanların 10.000 kişiye çıkarılması amacıyla, 5.000 ilave polis ve jandarma personeli için istihdam yaratılacak. Benzer şekilde Adalet Bakanlığına bağlı hapisane ve yargı hizmetlerinde görevlendirilmek üzere 2500 kişilik bir kontenjan ilave edilecektir. Buna ek olarak gümrük ve sınır işlemlerinin güçlendirilmesi için 1000 kişi daha istihdam edilecektir.” şeklindeki beyanı ilerleyen dönemlerde atılacak adımların habercisi olmuştur.³³

2019 yılında terörizm kaynaklı gerçekleştirilen tutuklanma oranlarında geçmiş senelere kıyasla bir değişim olmamıştır. Avrupa'da toplam 1004 tutuklama gerçekleştirilmiş olup tutuklama oranlarında İngiltere ilk sırada (281), Fransa ise ikinci sırada yer almıştır (224). Fransa'daki tutuklama sınıflandırmalarında 202 kişi din motifli terör örgütü üyesi olmak suçlamasıyla, 13 kişi etnik-ayrılıkçı terör örgütü üyesi olmak suçlamasıyla, 7 kişi sağ tandanslı terör örgütü üyesi olmak suçlamasıyla, 2 şüpheli ise sınıflandırma yapılamayan şüpheli suçlamasıyla tutuklanmıştır. Suçlamaların yöneltildiği 105 şüpheli mahkeme tarafından cezaya çarptırılmıştır. 105 tutuklunun 87'si din motifli terör örgütü üyesi olmak, 18'i ise ayrılıkçı terör örgütü üyesi olmak suçlamalarından cezaevine gönderilmiştir. Din motifli terör örgütü üyesi olmak suçlamalarından Belçika'dan (89) sonra en fazla hüküm giyen terör örgütü üyesi sayısı yine Fransa'dadır (87).³⁴

İngiltere BREXIT (British Exit) kapsamında 1 Şubat 2020 tarihinde AB'den ayrılmıştır. İngiltere'nin AB'den ayrılmasıyla birlikte terör örgütü üyesi olmak şüphesiyle yapılan tutuklamalar sınıflandırmasında Fransa ilk sıraya yerleşmiştir. 2020 yılında AB üyesi devletler tarafından toplamda 449 tutuklama gerçekleştirilmiş olup bu tutuklamaların 127'si sadece Fransız kolluk kuvvetleri tarafından yapılmıştır. 127 tutuklamanın 99'u yine din motifli terör örgütü üyesi olmak kapsamında gerçekleştirilmiştir.³⁵ Din motifli terör

32 “Terrorism Situation and Trend Report” *EUROPOL*, 27 Haziran 2019.

33 “François Hollande's Speech Before a Joint Session of Parliament”, *Permanent Mission of France*, 16 Kasım 2015.

34 “Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 23 Haziran 2020.

35 “Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 22 Haziran 2021.

örgütü üyelerince Fransa’da gerçekleştirilmesi planlanan 8 saldırı eylemine kolluk kuvvetlerince erken müdahale edilmesi açısından 2020 yılında etkili operasyonlar yapıldığı söylenebilir.

Görüldüğü üzere Fransa’daki en büyük terörist tehdit unsuru din motifli terör örgütleridir. Din motifli terör örgütüne karşı etkili operasyonların yapılması için ilave tedbirlerin sonuç verdiği söylenebilir. 2021 yılında AB üyesi devletlerde 15 din motifli terör örgütü aktivitesi rapor edilmiş olup bunların 5’i ve en çoğu Fransa’da gerçekleştirilmiştir. Fransa bu beş eylemden 4’ünü engellerken bir tanesine mâni olamamış ve bir vatandaşını kaybetmiştir.³⁶ 2021 yılında AB’de yapılan terörist eylemler bir önceki senelere göre yarı yarıya azalmıştır. Ancak AB üyesi devletler tarafından terör örgütü üyesi olmak şüphesiyle yapılan tutuklamaların sayısı 388 olması ve 388 tutuklamanın 140’ının Fransa’da yapılması tehdidin devam ettiğinin göstergesidir. 140 tutuklamanın 96’sının din motifli terör örgütü üyelerine yönelmesi diğer bir belirteçtir.³⁷ Tutuklu şüphelilerin yargılanması sonucunda 107 terör örgütü üyesi tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir. 107 tutuklunun 83’ünü din motifli terör örgütü üyeleri oluşturmaktadır.³⁸ 2015 yılından itibaren Fransa kolluk kuvvetlerince terör örgütü üyeliği kapsamında yapılan tutuklama oranları Tablo-1 ve Tablo-2’de arz edilmiştir. Bu bağlamda Avrupa genelinde ve Fransa özelinde terörist faaliyetlerinin ve tutuklamaların azalma eğiliminde olduğu görülmektedir. Bu da bir anlamda terörle mücadele stratejilerinin başarılı bir şekilde uygulandığını belirtmektedir. Ancak tüm terör örgütlerine karşı aynı uygulamaların yapıldığına yönelik ikna edici bir gelişme gözlemlenemediğini söylemek yerinde olacaktır.

Tablo 1. Avrupa ve Fransa’da Terörle Bağlantılı Yapılan Tutuklamaların Oran Durumları (TESAT, 2016,2017,2018,2019,2020,2021,2022)

YIL	TERÖRLE BAĞLANTILI TUTUKLAMA (AVRUPA)	TERÖRLE BAĞLANTILI TUTUKLAMA (FRANSA)	ORAN
2015	1077	424	37,37%
2016	1002	456	45,51%
2017	1219	411	33,72%
2018	1056	310	29,36%
2019	1004	224	22,31%
2020	449	127	28,19%
2021	338	150	38,66%
TOPLAM	6195	2102	33,93%

36 “Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 13 Temmuz 2022.

37 *A.g.e.*, s.83.

38 *A.g.e.*, s.85.

Tablo 2. Avrupa ve Fransa'da Terörle Bağlantılı Faaliyetlerin Oran Durumları (TESAT, 2016,2017,2018,2019,2020,2021,2022)

YIL	TERÖRLE BAĞLANTILI TUTUKLAMA (AVRUPA)	TERÖRLE BAĞLANTILI TUTUKLAMA (FRANSA)	ORAN
2015	211	73	34,60%
2016	142	23	16,20%
2017	205	54	26,34%
2018	129	30	23,26%
2019	119	7	5,88%
2020	57	15	26,32%
2021	15	5	33,33%
TOPLAM	878	207	23,58%

2022 Küresel Terörizm Endeksinde (Global Terrorism Index) analiz edilen 163 ülke arasında Fransa 4,562 puan ile 35. sırada bulunmaktadır. Bu bağlamda Fransa'nın endeksteki konumu kritik durumdadır.³⁹ Endeks analiz edildiğinde 4-6 puan skalasında olan ülkeler terörizm faaliyetleri açısından düşük-orta bandında bulunmaktadır. Türkiye'nin 5,651 puanla aynı grupta yer aldığı düşünülürse Fransa'nın da terörizmi yok etmek için tüm terör örgütlerine karşı ciddi önlemler alınması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de 1984 yılında eylemlerine başlayan PKK terör örgütü için 1983 yılında dönemin Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand'ın girişimleri ile Paris'te bir Kürt Enstitüsünün kurulması sağlanmıştır. Bu enstitünün kurulmasından sonra Fransa PKK'nın düşünsel ve eylemsel yol haritasının oluşturulduğu bir ülke olmuştur. Terör örgütüne yapılan yardımlar neticesinde mali eksiklikleri ve propaganda ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır. 1980'lerde yürütülen bu politika 2015 yılında devam etme eğilimi göstermiştir. Nitekim 2015 yılında Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande PKK/PYD'ye müzahir bir terörist grubunu Elysee Sarayı'nda ağırlamaktan çekinmemiştir. Bu toplantı esnasında PKK'nın önemli bir teröristi olan Sakine Cansız'ı kişisel olarak tanıdığını ve görüşmeler yaptıklarını beyan etmiştir. Interpol tarafından aranan bir terörist ile Fransa Cumhurbaşkanı'nın nasıl bu kadar rahat şekilde görüşebildiği akıllara gelen başka bir sorudur. Fransa'da etki alanını genişleten ve bu kapsamda 70'e yakın dernek kuran PKK'nın bu ülkede bu kadar rahat hareket etmesi olağan dışı bir durumdur. Söz konusu dernekler aracılığı ile özellikle kadınlardan ve gençlerden sempatic ve terör örgütü üyesi kazanma faaliyetleri devam etmektedir. Dernekler sadece Paris'te faaliyet göstermiyor olup Lyon, Marsilya, Strasbourg gibi önemli yerleşim alanlarında da etkili propaganda faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

39 Institute for Economic and Peace, *Global Terrorism Index*, Vision Of Humanity Resources, 2022, s.10.

Fransız karar alıcıları ve kolluk kuvvetlerinin PKK eylemlerine müsaade etmesi ise alışlagelmiş bir durum olmuştur. Terör örgütü çok rahat bir şekilde yürüyüş düzenleyebilmekte, algı yönetimi gerçekleştirebilmekte ve her ne kadar etkili olmasa da kendilerine müzahir olmayan Türk vatandaşları üstünde baskı yaratabilmektedir. Özellikle Strasbourg’da konuşlu Avrupa Konseyi yerleşkesi uzun süreden beri terör örgütünün eylem alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Terör örgütü sempatizanları bu sayede Avrupa Konseyi’nde toplantılara katılacak olan birlik üyesi temsilcilerini sömürdüklerine dair etkilemek istemektedirler. Bu konuyla ilgili Fransız yetkililer tarafından yapılan beyanatlar ise yapılan eylemlerin kanuna uyarlı olduğu, örgütün stant açmasının yasak olmadığı gibi gerekçelerle açıklanmaktadır. Emmanuel Macron’a PKK terör örgütü ile sorulan bir soru karşısında “*Biz bunları terör örgütü olarak görmüyoruz*” şeklindeki cevabı ise asıl gerçeğin tüm yönleriyle anlaşılmasına imkân tanımaktadır.

23 Aralık 2022 tarihinde Paris’teki Ahmet Kaya Kültür Merkezi yakınlarında yapılan silahlı saldırıda üç kişinin hayatını kaybetmesi sonucunda PKK terör örgütü mensupları şiddet eylemleri gerçekleştirerek Fransız polisi ile çatışmıştır. Çıkan bu gösteriler sonrasında bile Emmanuel Macron’un terör örgütü mensuplarına karşı itidalli bir demeç vermesine şahit olunmuştur. Gösterilerde PKK paçavraları ile örgüt elebaşısı Abdullah Öcalan’ın resimlerinin taşınması olayın vahametini gösteren diğer unsurlar olmuştur. Fransız yetkililerin bizzat terör örgütleri mensupları ile eylemlere katılmaları ve teröre övgü niteliğinde destek maiyetinde konuşmalar yapmaları Fransa’nın terör örgütlerine bakış açısının diğer bir kanıtı olmuştur. Söz konusu saldırının failinin Türk olmaması, saldırganın daha önceki yıllarda da farklı kesimlere aşırı ırkçı saldırılar düzenlediğinin anlaşılmasına rağmen Fransız basınının olayla Türkiye’yi bir araya getirme çabası da Fransa’nın tutumunun anlaşılmasını sağlamıştır. Fransa’daki sol tandanslı partilerin PKK terör örgütüne vermiş olduğu destek sağ kesimdeki partilerin de aynı şekilde PKK’ya destek söylemleri üretmesine sebep olmuştur. Fransız medyası terör örgütünün arka bahçesi konumuna gelmiştir.⁴⁰

Yukarıda arz ettiğimiz olay sonrasında anlaşılması gereken bazı noktalar bulunmaktadır. Fransız polisi ile karşı karşıya gelen terör örgütü mensupları asayiş ve güvenliği tehdit edici eylem yapma kapasitesini göstermiştir. Terör örgütü mensuplarına “şefkatli kollarını!” açan Fransız yetkililer bu tehlikenin farkına varacaklarını anlamıştır. Fransa’da terör örgütüne müzahir kitlelerin eğitim seviyeleri ve toplum içindeki konumlarının istenen düzeyde olmadığı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla bu kitlenin asgari yaşam koşullarını sağ-

40 Ömer Aydın, *Paris Saldırısı ve PKK’nın Fransa Yapılanması*, Kriter Ocak 2023 / Yıl 7, Sayı 75.

layacak özelliklerden uzakta oldukları anlaşılmaktadır. Türkiye'nin yapmış olduğu etkili eylemler neticesinde uyuşturucu ve uyarıcı madde trafiği engellenmekte, örgütün uyuşturucu madde satışından elde ettiği paraların finansal akış yolları kesilmektedir. Böylece Fransız yetkililer terör örgütü ile içli dışlı olmanın bedelini böyle giderse çok kısa bir zaman aralığında tecrübe edeceklerdir.

Sonuç

El-Kaide tarafından 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'de gerçekleştirilen terör saldırıları sonrasında hiçbir ülkenin terörist saldırılara karşı güvende olmadığı açığa çıkmıştır. Dönemin ABD Başkanı George W. Bush tarafından *Teröre Karşı Savaş* doktrini benimsenmiş ve bu birçok devlet tarafından desteklenmiştir. Ancak ilerleyen dönemlerde Avrupa'da Madrid ve Londra'da gerçekleştirilen terör saldırılarından sonra AB üyesi devletlerin terörizmle mücadele yaklaşımlarına yeni bir perspektif oluşturma ihtiyaçları ön plana çıkmıştır.

Fransa'da gerçekleştirilen terör saldırıları sonrasında çok sayıda kişinin hayatını kaybetmesi terörizmle mücadele kapsamında etkili adımların atılması gerektiğini göstermiştir. Çalışmamızda ilk olarak ele aldığımız Charlie Hebdo baskını sonrasında Fransız halkının savunmasız bir duruma düştüğü ortadadır. Devamında Paris'te farklı noktalarda eş zamanlı terör saldırısı ve Nice kentinde kamyonlu saldırı gerçekleştirilmiştir. Dönemin Fransa Cumhurbaşkanı tarafından terörizmle mücadele amacıyla alınacak önlemlerin bir an önce gerçekleştirilmesi sayesinde operasyonlar derinleştirilmiştir. Çalışmada arz edildiği gibi 2015 yılından itibaren Fransa'da gerçekleştirilen eylem oranları, şüphelilerin tutuklanma oranları ve yargı makamlarınca tutuklanan şüphelilere verilen cezalar caydırıcı bir durum yaratıldığının göstergesidir. (Tablo 1 ve Tablo 2) Ayrıca potansiyel saldırılara karşı alınan erken tedbirler neticesinde saldırı yapılmadan müdahale edilmesi Fransa'nın terörizmle mücadele konseptinin başarısını göstermektedir. 2019-2022 yılları kıyaslandığında AB üyesi devletlerde gerçekleştirilen terör bağlantılı saldırı ve eylemlerin yarı yarıya düşmesi ise EUROPOL ve EUROJUST'ın koordineli olarak çalışmasının bir sonucudur.

Çalışmada Fransa nezdinde yaşanan süreçler istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Fransa'nın niceliksel kapsamda kazanımları ortadadır. Ancak Fransa'nın tutuklama ve tutuklamalar kapsamında yargı kurumlarının verdiği cezalar diğer Avrupa devletlerine göre çok fazladır. Yapılan tutuklamaların tüm terör örgütlerine karşı yapılmadığı istatistiksel olarak ortadadır. TE-SAT raporlarında PKK terör örgütünün en fazla Fransa ve Belçika'da aktif oldu-

ğu görülmektedir. Ancak PKK ve türevi terör örgütlerine etkili bir operasyon yapıldığı şüphelidir. Ayrıca 2015'ten bu yana din motifli terör örgütü şüphesiyle gerçekleştirilen tutuklamaların bu kadar yüksek olmasının iki analizi bulunmaktadır. Bunlardan ilki din motifli terör örgütlerinin gerçekten Fransa'da aktif olup olmadığıdır. Eğer bu terörist yapılar raporlarda belirtilen şekilde aktifse Fransa sınır kontrollerinde ve istihbarat bilgilerinin elde edilmesinde hâlen istenen bir düzeye erişmemiş demektir. İkinci ihtimal ise zenofobi veya İslamofobi kaynaklı keyfi tutuklamaların yapılması ihtimalidir. İkinci ihtimalin olması durumunda ilerleyen dönemlerde tutuklama ve yargılama oranları aynı seviyede kalacaktır. Ancak istatistiki verileri muteber alırsak Fransa'nın terörizmle mücadele kapsamında niceliksel anlamda başarılı olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

“2004: Madrid Train Attacks”, *BBC News*, 7 Eylül 2011.

“Charlie Hebdo: Fourteen guilty in 2015 Paris terror attacks trial”, *BBC News*, 16 Aralık 2020.

“Conclusions and Plan of Action of the Extraordinary European Council Meeting”, *European Council*, 21 Eylül 2001.

“EU Terrorism Situation And Trend Report (TE-SAT)”, *EUROPOL*, 14 Haziran 2023.

“France Approves Tough New Anti-Terror Laws”, *BBC News*, 4 Ekim 2017.

“France Using State Of Emergency Against Peaceful Protests, Amnesty Says”, *BBC News*, 31 Mayıs 2017.

“François Hollande’s Speech Before a Joint Session of Parliament”, *Permanent Mission of France*, 16 Kasım 2015.

“Nice Attack Remembered In Photos”, *ABC News*, 14 Ağustos 2016.

“Paris Attacks: France Will Destroy IS’- Hollande”, *BBC News*, 16 Kasım 2015.

“Paris’teki IŞİD saldırılarının hayatta kalan tek zanlısı suçlamaları reddetti”, *BBC News*, 9 Şubat 2022.

“Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 20 Haziran 2016.

“Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 13 Temmuz 2022.

“Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 15 Haziran 2017.

“Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 20 Haziran 2018.

“Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 22 Haziran 2021.

“Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, 23 Haziran 2020.

“Terrorism Situation and Trend Report ” *EUROPOL*, 27 Haziran 2019.

“The European Union Counter-Terrorism Strategy”, *European Council*, 30 Kasım 2005.

“The Stockholm Programme An Open and Secure Europe Serving and Protecting Citizens”, *European Council*, 4 Mayıs 2010.

Alaattin Doğru, “Fransa’da Anayasa Konseyi tartışmalı terörle mücadele ve istihbarat yasasını onayladı”, *Anadolu Ajansı*, 31 Temmuz 2021.

Alex Peter Schmid, Albert J Jongman, *Political Terrorism: A Research Guide To Concepts, Theories, Data Bases and Literatures*, (Transactions Books, 1988).

Ben Naidenov, *An Evaluative Study Of Operation Sentinelle: The French Response to Its Domestic Terrorism Threat*, (The University Of Edinburgh Law School, 2022).

Bernhard Blumenau , *The United Nations and Terrorism: Germany, Multilateralism and Antiterrorism Efforts in the 1970's*, (Palgrave Macmillan, 2014).

Communication From The Commission To The European Parliament And The Council The Eu Internal Security Strategy In Action: Five Steps Towards A More Secure Europe”, *European Commission*, 22 Kasım 2010.

Gilles Kepel , *Terror in France The Rise of Jihad in the West*, (Princeton University Press 2017).

Institute for Economic and Peace, *Global Terrorism Index*, Vision Of Humanity Resources, 2022

James A. H. Murray, *A New English Dictionary on Historical Principles: Founded Mainly on the Materials Collected by the Philological Society*, (Oxford. Clarendon Press, 1919)

Jean-Charles Brisard, *The Paris Attacks and the Evolving Islamic State Threat to France*, Combating Terrorism Center, Kasım / Aralık 2015, Vol. 8, Sayı 11 .

League of Nations. (1935). , Committee on the International Repression of Terrorism. *Legislation Regarding Political Terrorist Crimes: Geneva*, League of Nations Doc CRT.9., 1935.

Micheal Ray, “London Bombings of 2005”, *Britannica*, 24 Mayıs 2023

Ömer Aydın, Paris Saldırısı ve PKK'nın Fransa Yapılanması, *Kriter Ocak 2023 / Yıl 7, Sayı 75*.

Rob Murphy, France’s war on terror: A domestic or foreign threat? *Politics Review*, 2016, 25 (4): 1-3. Murphy, R. (2016), France’s war on terror: A domestic or foreign threat? *Politics Review*, 25 (4): 1-3.

Russell A. Berman, *Freedom or Terror Europe Faces Jihad*, (Hoover Institution Press, 2010).

Saul, B., (2022). Terörizmin Tanımlanması. Chenoweth E., English, R., Gofas, A., Kalyvas, S. (Ed). Çınar Özen, Çev.Macit, E., Samancı, İ. *Terörizmin El Kitabı* içinde. (ss 69-84), (. Siyasal Kitabevi, 2022).

United Nations Documents. (1972). *A/RES/3034(XXVII)*, Erişim Tarihi: 11 Aralık 2022. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/270/64/IMG/NR027064.pdf?OpenElement>

United Nations Security Council. (8 Kasım 2004). *Resolution 1566*.

White, N.D. (2012). The United Nations and Counter-Terrorism: Multilateral and Executive Law Making. Salinas De Frias A.M., Katja, S.L.H. ve White N.D. (Ed.) *Counter-Terrorism: International Law and Practice* içinde (ss. 54-82). Oxford University Press.